

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра нервових хвороб
Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології
Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної програми
«Фізична терапія, ерготерапія»
«28» листопада 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради Навчально-
наукового медичного інституту
Протокол від 29 листопада 2024 р. №4

СИЛАБУС

**ЕРГОТЕРАПІЯ ПРИ ПОРУШЕННЯХ ДІЯЛЬНОСТІ НЕРВОВОЇ
СИСТЕМИ ТА ПОСТТРАВМАТИЧНИХ СТРЕСОВИХ РОЗЛАДАХ**

обов'язкова

(редакція з урахуванням оновлення ОП «Фізична терапія, ерготерапія»,
відповідно вимог Стандарту, згідно Наказу МОН України від 29.10.24р. №1541)

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
спеціалізація
освітня кваліфікація
професійна кваліфікація
форма навчання
курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

перший (бакалаврський) рівень
22 Охорона здоров'я
227 Терапія та реабілітація
227.02 Ерготерапія
бакалавр терапії та реабілітації
асистент ерготерапевта
денна
IV курс, 7 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри нервових хвороб
Протокол від «27» листопада 2024 р. №6

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри психіатрії, наркології
та медичної психології
Протокол від «27» листопада 2024 р. №6

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фізичної та
реабілітаційної медицини
Протокол від «27» листопада 2024 р. №6

Полтава – 2024

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Васильєва Ганна Юріївна, доктор медичних наук, професор, Таряник Катерина Анатоліївна, доктор медичних наук, доцент, Жамардій Валерій Олександрович, доктор педагогічних наук, професор
Профайл викладача (викладачів)	https://ndiseases.pdmu.edu.ua/ https://psychiatry.pdmu.edu.ua/ https://sport-health.pdmu.edu.ua/
Контактний телефон	т. (053) 56-42-37, (0532) 52-49-05. т.(0532) 50-62-05, (0532) 64-81-60. т. (0532)69-70-94
E-mail:	https://ndiseases.pdmu.edu.ua/ https://psychiatry.pdmu.edu.ua/ https://sport-health.pdmu.edu.ua/
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://ndiseases.pdmu.edu.ua/ https://psychiatry.pdmu.edu.ua/ https://sport-health.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 9/270, із них:

Лекції (год.) – 36

Практичні заняття (год.) – 108

Самостійна робота (год). – 126

Вид контролю – іспит

Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі та здобувачі вищої освіти діють відповідно до:

- «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету»;
- «Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету»;

- «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти ПДМУ»;
- «Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці»;
- «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти» та ін.

З вище переліченими положеннями можете ознайомитися за адресою <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>. Під час навчання на кафедрах здобувач вищої освіти повинен дотримуватись правил поведінки прийнятих в ПДМУ. Здобувач ПДМУ, як майбутній фахівець галузі охорони здоров'я, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль як під час навчання на практичних заняттях, так і під час роботи з пацієнтами у відділеннях. Здобувачі вищої освіти зобов'язані приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять. Не допускається порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану, запізнюватись на заняття, пропускати заняття без поважних причин. Пропущені заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню для всіх здобувачів освіти незалежно від джерел фінансування їхнього навчання. Здобувач вищої освіти в ПДМУ відпрацьовує пропущені аудиторні заняття незалежно від причини пропуску, в електронних класах № 1, № 2, № 3, згідно з графіком роботи, у відповідності до «Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті». Під час перебування на кафедрах та клінічних базах учасники навчального процесу повинні дотримуватися вимог до зовнішнього вигляду осіб, котрі працюють і навчаються в Університеті, бути одягненими у відповідну медичну форму. Здобувачам вищої освіти забороняється протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача, користуватись під час

занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача, займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу. Під час перебування на клінічній базі та на прилеглих територіях учасникам навчального процесу забороняється палити. Під час вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватись правил академічної доброчесності, яка передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Ерготерапія при порушеннях діяльності нервової системи та посттравматичних стресових розладах» спрямована на формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей здобувачів вищої освіти, що уможливають їх всебічний професійний, інтелектуальний, соціальний і творчий розвиток з урахуванням нових реалій і викликів сьогодення. Ерготерапія – невід'ємна частина процесу відновлення функцій при травмах та захворюваннях нервової системи. Засоби ерготерапії, як методи фізичної реабілітації, при деяких з них є ваговою складовою в лікувальному процесі; їх застосування дозволяє прискорити відновлювальні процеси, збільшити їх ефективність, зменшити інвалідізацію, підвищити рівень адаптації інвалідів до умов життя.

Нейрореабілітація розглядає стан нервової системи, зміни функціональних можливостей людини в умовах розвитку хвороби, використання технологій, досягнення сучасної науки в розробці реабілітаційних програм.

Порушення рухової функції – найчастіша проблема, що виникає у пацієнтів з органічною патологією головного та спинного мозку і найпоширенішою причиною інвалідності. Пошук і розробка алгоритмів реабілітаційного лікування є актуальним на теперішній час.

На лекціях та практичних заняттях головним предметом вивчення є хвора людина з усіма її особливостями. Увага на практичних заняттях приділяється засвоєнню здобувачами вищої освіти основ тактики ерготерапії, як метода нейрореабілітації у пацієнтів із різноманітними терапевтичними захворюваннями нервової системи, розладами психіки та поведінки,

оволодінню навиками реабілітації у хворих із неврологічною та психічною патологією, а також оцінки стану хворих.

Отже, навчальна клінічна дисципліна вивчає методи ерготерапії у пацієнтів із неврологічними, нейрохірургічними захворюваннями й психічними та поведінковими розладами.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Ерготерапія при порушеннях діяльності нервової системи та посттравматичних стресових розладах» є епідеміологія, етіологія, патогенез, семіотика, діагностика, принципи ерготерапії при різних захворюваннях нервової системи та посттравматичних стресових розладах.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Ерготерапія при порушеннях діяльності нервової системи та посттравматичних стресових розладах» для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація» включає: кількість кредитів ECTS – 9, всього 270 год, у т.ч. аудиторні години: лекції 36 год, практичні заняття – 108 год, самостійна робота – 126 год; двома змістовими модулями: модуль №1 «Ерготерапія при порушеннях діяльності нервової системи» та модуль №2 «Ерготерапія при посттравматичних стресових розладах».

Організація навчального процесу здійснюється за принципами Європейської кредитно-трансферної системи.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки):

Пререквізити. «Ерготерапія при порушеннях діяльності нервової системи та посттравматичних стресових розладах» як навчальна дисципліна базується на вивченні здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти неврології, нейрохірургії та основ психіатрії, а також інших базових дисциплін (анатомії людини, фізіології) й інтегрується з даними дисциплінами.

Постреквізити. Вивчення, здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти дисципліни «Ерготерапія при порушеннях діяльності нервової системи та посттравматичних стресових розладах», неврології, нейрохірургії та основ психіатрії закладає основи для застосування знань з основних анатомо-фізіологічних особливостей неврології, основних принципів діагностики, лікування та реабілітації неврологічних, нейрохірургічних та психіатричних захворювань у пацієнтів; формує вміння застосовувати отримані знання у процесі подальшого навчання та професійній діяльності відповідно до принципів доказової медицини.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни у майбутнього фахівця необхідного рівня теоретичних знань, практичних вмінь та навичок, а також вміння аналізувати й застосовувати одержані знання для здійснення професійної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування у студентів теоретичних знань з неврології, нейрохірургії та психіатрії щодо сучасних уявлень про етіологію, патогенез, клінічні прояви, діагностику та принципи ерготерапії різних захворювань нервової системи зокрема її травматичних ушкоджень та психіатричних розладів;
- набуття майбутніми фахівцями практичних навичок та умінь, необхідних для проведення обстежень пацієнта за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, трактування та аналізу взаємозв'язків отриманих даних з метою визначення системи ураження та постановки реабілітаційного діагнозу, що дозволить здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

Компетентності та результати навчання, згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна.

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності ерготерапевта з відновлення активності та участі осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп, які стосуються ментальних, сенсорних, нейром'язовоскелетних, кардіореспіраторних та інших функцій організму.

Загальні:

ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні:

СК 02. Здатність інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології та патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, що впливають на заняттєву активність та участь осіб різних вікових та нозологічних груп.

СК 03. Здатність аналізувати і враховувати у практичній діяльності вплив особистих факторів, функцій і структур організму та факторів середовища на заняттєву активність та участь.

СК 04. Здатність застосовувати у практичній діяльності основи теорії ерготерапії та рефлексивне професійне мислення.

СК 06. Здатність виконувати елементи оцінювання, налаштування та навчання користуванню допоміжними засобами реабілітації під супервізією ерготерапевта для покращення функціональної мобільності, пересування у громаді та покращення заняттєвої участі.

Програмні результати навчання, згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

ПРН 05. Знати та розуміти основи теорії ерготерапії, враховуючи моделі практики ерготерапії (occupational therapy models), рамки практики (frames of reference), засновані на доказах, для вирішення заняттєвих потреб окремих осіб та груп, які отримують послуги ерготерапії.

ПРН 07. Здійснювати заняттєвий аналіз, вміти адаптовувати і застосовувати заняттєву активність у терапевтичний спосіб.

ПРН 09. Навчати пацієнтів/клієнтів безпечному й ефективному використанню допоміжних засобів реабілітації, ортезів, протезів та інших адаптивних засобів та пристосувань для покращення функціональної мобільності, заняттєвої участі та пересування у громаді.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

Знати:

- анатомію і фізіологію нервової системи людини;
- основні види порушень чутливості і рухової функції, вегетативно-трофічних
- порушення при захворюваннях і травмах нервової системи;
- основні симптоми різних нозологій при ураженні нервової системи;
- методики дослідження основних симптомів при захворюваннях і травмах нервової системи;
- поняття про захворювання та травми центральної та периферичної нервової системи.
- Визначення поняття посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Історію розвитку вчення про ПТСР.
- Концепцію посттравматичного стресу. Класифікацію посттравматичних станів. Етіологію ПТСР.
- Епідеміологію та соціальну значущість ПТСР.
- Основні етіопатогенетичні механізми розвитку психічної

патології, стрес індукованих психічних розладів, ПТСР

- Клінічну картину ПТСР. Основні кластери симптомів ПТСР. Вікові, статеві та соціальні особливості ПТСР.
- Вегетативні розлади та порушення соціального функціонування при ПТСР.
- Суїцидальні та аддиктивні тенденції при ПТСР: симптоматологію, діагностику, корекцію. Екстрену психіатричну допомогу пацієнтам з суїцидальною поведінкою.
- Загальні принципи діагностики ПТСР. Діагностичні критерії за МКХ-10 та DSM-5.
- Принципи та методи психотерапевтичної корекції ПТСР. Групову психотерапію ПТСР. Групи взаємодопомоги. Екстрену допомогу при ПТСР на дошпитальному етапі.
- Принципи та методи психосоціальної реабілітації хворих із стрес індукованими психічними розладами, ПТСР та профілактики психічних захворювань. Психоосвіта.

Вміти:

- розуміти і формулювати проблему, яка розглядається;
- визначати мету і завдання для вирішення поставленої проблеми;
- виконувати професійну діяльність у відповідності до стандартів якості;
- проводити співбесіду з пацієнтом для визначення його скарг/проблем/ побажань;
- підбирати і використовувати інформативні та надійні тести для визначення рівня порушення рухових функцій та фізичного стану пацієнта, з яким буде проводитись фізична реабілітація;
- володіти методиками дослідження основних неврологічних симптомів при захворюваннях і травмах нервової системи;
- проводити огляд, пальпаторне обстеження, тестування сили і тону м'язів та основних рухових функцій пацієнта;
- використовуючи результати оцінки рівня порушення рухових функцій та фізичного стану пацієнта, визначати мету реабілітації, її довготермінові і короткотермінові цілі, завдання з метою подальшої розробки індивідуальної програми ерготерапії та фізичної реабілітації; складати індивідуальну програму фізичної реабілітації, добираючи адекватні методи і засоби фізичної реабілітації відповідно до патології нервової системи;
- особисто здійснювати ерготерапевтичні заходи згідно з

виявленою патологією нервової системи; контролювати параметри навантажень і відпочинку під час реабілітаційного заняття, а також ефективно регулювати їх;

- робити висновки про якість і ефективність окремого реабілітаційного заняття; контролювати процес відновлення або компенсації рухових функцій пацієнта і за потреби вносити корективи у програму фізичної реабілітації неврологічних хворих.
- Провести клінічне інтерв'ю хворого та визначити психічний розлад, пов'язаний із стресом.
- Визначити психотичний чи непсихотичний рівень психічного порушення у хворого.
- Визначити наявність у хворого показань для невідкладної госпіталізації.
- Скласти індивідуальну програму фізичної реабілітації, добираючи адекватні методи і засоби фізичної реабілітації відповідно до патології психічної діяльності.
- Дати психоосвітні рекомендації хворому та його родичам.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ з/п	Теми	Години
Змістовий модуль 1. «Ерготерапія при порушеннях діяльності нервової системи»		
1.	<i>Тема 1. Вступ до клініки нервових хвороб.</i> Будова нервової системи людини. Класифікація та значення нервової системи людини. Порушення функцій нервової системи людини. Роль ерготерапії в неврологічній практиці.	2
2.	<i>Тема 2. Загальні основи ерготерапії при патології нервової системи. Клініко-нейрофізіологічне обґрунтування.</i> Поняття про ерготерапію, як метод реабілітаційної терапії. Види ерготерапій, класифікація. Застосування в медицині, неврологічній практиці.	2
3.	<i>Тема 3. Поняття та види інсультів. Ерготерапія хворих при ішемічному та геморагічному</i>	2

	<p>інсультах.</p> <p>Гострі порушення мозкового кровообігу. Класифікація. Етіологічні чинники, патогенез ішемічних та геморагічних інсультів. Диференційна діагностика ішемічних та геморагічних інсультів. Види реабілітаційних заходів при гострих порушеннях. Можливості ерготерапії при гострих судинних станах. Терапевтичні вправи і терапевтичні заняття з метою відновлення або розвитку функцій організму. Терапевтичні вправи і терапевтичні заняття з метою розвитку виконавчих умінь та навичок.</p>	
4.	<p>Тема 4. Ерготерапія при дегенеративно-дистрофічних ураженнях хребта. Особливості ерготерапії при остеохондрозі хребта з неврологічними проявами.</p> <p>Вертеброгенні ураження периферичної нервової системи. Корінцеві, корінцево-судинні, рефлекторні синдроми на шийному, грудному, попереково-крижовому рівнях. Можливості ерготерапевтичної допомоги при дегенеративно-дистрофічних захворюваннях хребта. Терапевтичні вправи і терапевтичні заняття з метою відновлення або розвитку функцій організму.</p>	2
5.	<p>Тема 5. Ерготерапія при захворюваннях та ушкодженнях периферичної нервової системи.</p> <p>Клінічна класифікація захворювань периферичної нервової системи (1987р.). Поняття про невралгію, нейропатію, неврит. Нейропатії та невралгії периферичних нервів нижніх та верхніх кінцівок. Радикуліти, гангліоніти, тунцити, полірадикулоневрит Гійєна-Барє. Поняття про поліневропатії, плексити. Етіологія, патогенез, діагностика, реабілітаційні заходи. Позиціонування. Мобілізація суглобів. Сенсорна стимуляція. Методики фасилітації та інгібіції. Підбір адаптивних та технічних засобів реабілітації.</p>	2

6.	<p>Тема 6. Ерготерапія при нейродегенеративних захворюваннях.</p> <p>Терапевтичні вправи і терапевтичні заняття з метою відновлення або розвитку функцій організму. Терапевтичне використання заняттєвої активності.</p>	2
7.	<p>Тема 7. Поняття та види черепно-мозкових травм. Особливості ерготерапії хворих при черепно-мозкових травмах.</p> <p>Струс, забій, стиснення головного мозку. Епідуральні та субдуральні гематоми. Етіологія, клініка, діагностика, принципи реабілітаційної допомоги.</p> <p>Оцінювання загального стану, неврологічного статусу пацієнта з травмами головного мозку, оцінювання потреб пацієнта, планування індивідуальних програм реабілітації пацієнтів із травмами головного мозку. Реабілітація в післяопераційному періоді.</p>	2
8.	<p>Тема 8. Травми спинного мозку. Особливості ерготерапії при травмах спинного мозку.</p> <p>Струс, забій, стиснення спинного мозку. Епідуральні та субдуральні гематоми. Етіологія, клініка, діагностика, принципи реабілітаційної допомоги.</p> <p>Оцінювання загального стану, неврологічного статусу пацієнта з травмами спинного мозку, оцінювання потреб пацієнта, планування індивідуальних програм реабілітації пацієнтів із травмами спинного мозку. Мобілізація суглобів, сенсорна стимуляція, методики фасилітації та інгібіції, підбір адаптивних та технічних засобів реабілітації (в т.ч. ортезів та протезів). Реабілітація в післяопераційному періоді.</p>	2
9.	<p>Тема 9. Ерготерапія у хворих на дитячий церебральний параліч.</p> <p>Поняття про стійкий непрогресуючий руховий синдром. Етіологія, патогенез, діагностика, фізична терапія та ерготерапія у хворих на дитячий церебральний параліч. Терапевтичні вправи і терапевтичні заняття з метою відновлення або</p>	2

	розвитку функцій організму. Терапевтичне використання заняттєвої активності.	
Змістовий модуль 2. «Ерготерапія при посттравматичних стресових розладах»		
1.	Психічний стан людини. Концепція психічного здоров'я. Критерії оцінки психічного здоров'я. Поняття про стрес. Патофізіологія стресу. Загальні ознаки і симптоми стресу. Механізми адаптації до стресу. Психологічні механізми захисту особистості.	2
2.	Поняття травми та її наслідки. Загальна характеристика психогенних розладів. Невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади. Реакції на тяжкий стрес та розлади адаптації. Гострі стресові реакції.	2
3.	Визначення поняття посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Історія розвитку вчення про ПТСР. Посттравматичний стресовий розлад. Виявлення ПТСР. Симптоми ПТСР	2
4.	Основні методи корекції ПТСР. Принципи та методи психотерапевтичної корекції ПТСР. Групова психотерапія ПТСР. Групи взаємодопомоги. Принципи реабілітації осіб з ПТСР. Медикаментозна корекція ПТСР, принципи застосування.	2
5.	Посттравматичні стресові розлади у осіб, що зазнали побутового та сексуального насильства.	2
6.	Суїцидальні та аддиктивні тенденції при ПТСР: симптоматологія, діагностика, корекція.	2
7.	Психологія смерті та вмирання. Патологічна реакція горя.	2
8.	Посттравматичні стресові розлади у осіб, які перебували у полоні, на тимчасовоокупованих територіях	2
9.	Посттравматичні стресові розлади, спричинені глобальними соціальними та техногенними катастрофами в Україні: історія, феноменологія,	2

	досвід вивчення, віддалені наслідки.	
Разом		36

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Теми	Години
Змістовий модуль 1. «Ерготерапія при порушеннях діяльності нервової системи»		
1.	Анатомо-фізіологічне введення в клініку нервових хвороб. Рефлекси та їх порушення. Довільні рухи та їх порушення. Парези та паралічі. Алгоритм дій ерготерапевта. Функціональна одиниця нервової системи. Уявлення про рефлекс та рефлекторну дугу. Пірамідна система. Кірково-ядерний та кірково-спінальний шляхи. Симптоми центрального і периферичного парезів, патогенез симптомів. Патологічні рефлекси, методика дослідження. Симптомокомплекси порушень руху при ураженні різних рівнів кортико-мускулярного шляху.	2
2.	Мозочок та його шляхи, симпатологія ураження. Анатомія мозочка, провідні шляхи ніжок мозочка. Ознаки ураження. Методика дослідження координації рухів. Диференціальна діагностика атаксій.	2
3.	Стріопалідарна система, синдроми ураження. Анатомія стріопалідарної системи – стріарного і палідарного відділів. Функції екстрапірамідної системи, синдроми ураження: гіпертонічно-гіпокінетичний (паркінсонізм) і гіпотонічно-гіперкінетичний (гіперкінези). Методика дослідження.	2
4.	Чутливість та синдроми її ураження. Класифікація чутливості. Провідні шляхи поверхневої і глибокої чутливості. Методика дослідження різних видів чутливості. Поняття про ноцицептивну і антиноцицептивну систему мозку. Клінічні синдроми (типи) порушень чутливості: периферичний,	2

	сегментарний, провідниковий, кірковий. Топічна діагностика порушень чутливості.	
5.	Локалізація функцій в корі головного мозку.. Функціональні особливості кіркових ділянок лобної, тім'яної, скроневої, потиличної частин великих півкуль головного мозку. Проекційні поля. Поняття про функціональну асиметрію півкуль. Апраксії, агнозії, їх види. Афазії, клінічні форми, топічна діагностика. Алексія, аграфія, акалькулія. Синдроми ураження окремих долей головного мозку, правої і лівої півкуль. Синдроми подразнення кори великих півкуль. Оболонки головного і спинного мозку. Фізіологія ліквороутворення.	2
6.	Вегетативна нервова система і синдроми її ураження. Анатомія, фізіологія, симптоми ураження надсегментарних і сегментарних структур вегетативної нервової системи, симпатичного і парасимпатичного її відділів на різних рівнях. Методи дослідження вегетативних функцій.	2
7.	Черепно-мозкові нерви. Анатомія та синдроми їх ураження. Патологія IX-XII пар черепних нервів. Методика дослідження. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми. Функції каудальної групи черепних нервів. Альтернуючі синдроми Джексона, Валенберга-Захарченко. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми, диференційна діагностика.	2
8.	Трійчастий, лицьовий, присінково-завитковий нерви. Анатомія та синдроми ураження Альтернуючий синдром Мійяра-Гублера.	2
9.	Нюховий та зоровий аналізатори. Анатомія та синдроми ураження. Анатомія. Синдроми ураження.	2
10.	Окоруховий, блоковий, відвідний нерви. Анатомія та синдроми ураження. Функції окорухових нервів. Альтернуючі синдроми Вебера, Фовілля, синдром Арджіл-Робертсона. Синдроми ураження окорухових нервів. Симптоми ураження: птоз, косоокість, диплопія, порушення конвергенції і акомодатції, офтальмоплегія (часткова і	2

	повна); зіничні реакції, міоз, мідріаз, анізокорія.	
11.	Допоміжні методи дослідження в неврології. Оболонки головного і спинного мозку. Параклінічні методи дослідження в неврології – рентгенологічні (рентгенографія черепа, хребта, ангіографія, вентрикулографія, комп'ютерна томографія). ЕХО-ЕГ, РЕГ, ЕЕГ, ЕНМГ, дослідження електрозбудливості, системи гемостаза, сцинтиграфія. ЯМР-томографія, доплерографія. Склад ліквору в нормі, його видозміни при менінгітах, пухлинах, геморагічному інсульті, туберкульозі. Клітинно-білкова, білково-клітинна дисоціація. Плеоцитоз.	2
12.	Основні неврологічні синдроми. Головний біль. Головокружіння. Внутрішньочерепна гіпертензія. Порухення сну. Алгоритм дій ерготерапевта. Класифікація. Діагностика. Лікування.	2
13.	Судинні захворювання головного мозку (початкові прояви недостатності мозкового кровообігу, минуці порушення мозкового кровообігу, хронічна недостатність мозкового кровообігу). Алгоритм дій ерготерапевта. Ішемічні інсульти. Класифікація. Етіологічні фактори і патогенез ішемічних інсультів. Диференційна діагностика ішемічних та геморагічних інсультів. Принципи лікування. Недиференційоване та диференційоване лікування інсультів. Показання та протипоказання до хірургічного лікування гострих порушень мозкового кровообігу. Ерготерапія при судинних захворюваннях головного мозку.	2
14.	Геморагічні інсульти. Алгоритм дій ерготерапевта. Класифікація. Етіологічні фактори і патогенез геморагічних інсультів. Диференційна діагностика ішемічних та геморагічних інсультів. Принципи лікування. Недиференційоване та диференційоване лікування інсультів. Показання та протипоказання до хірургічного лікування гострих порушень мозкового кровообігу. Ерготерапія при судинних захворюваннях	2

	головного мозку.	
15.	<p>Судинні захворювання спинного мозку. Класифікація. Етіологічні фактори і патогенез гострих порушень спінального кровообігу. Алгоритм дій ерготерапевта.</p> <p>Диференційна діагностика інсультів. Принципи лікування. Недиференційоване та диференційоване лікування інсультів. Хронічні порушення кровообігу спинного мозку (мієлопатії).</p> <p>Ерготерапія при судинних захворюваннях спинного мозку.</p>	2
16.	<p>Запальні захворювання головного мозку. Менінгіти. Алгоритм дій ерготерапевта.</p> <p>Класифікація менінгітів: первинні і вторинні, гнійні і серозні.</p> <p>Гнійні менінгіти. Первинний менінгококовий менінгіт, клініка, діагностика, особливості перебігу, атипові форми. Вторинні менінгіти: пневмококовий, стафілококовий. Клініка, діагностика, показники ліквору, лікування, профілактика.</p> <p>Серозні менінгіти. Первинні вірусні: лімфоцитарний хориоменінгіт, ентеровірусний менінгіт (ЕСНО, Коксакі), паротитний та інші. Вторинні: туберкульозний менінгіт та менінгіти при інших інфекціях. Клініка, діагностика, значення дослідження ліквору в диференціальній діагностиці, лікування, профілактика.</p> <p>Арахноїди. Етіологія, патогенез. Патоморфологія: злипливий, кистозний. Класифікація за локалізацією: арахноїди задньої черепної ямки, базальний, конвексимальний. Клініка, перебіг, діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування і профілактика.</p>	2
17.	<p>Запальні захворювання головного мозку. Арахноїди. Енцефаліти. Алгоритм дій ерготерапевта.</p> <p>Енцефаліти. Класифікація. Первинні енцефаліти: епідемічний, кліщовий весняно-літній, герпетичний. Вторинні енцефаліти: ревматичний (мала хорея), поствакцинальний, при вітряній віспі,</p>	2

	<p>корі, краснусі. Клініка, перебіг, форми захворювання, діагностика.</p> <p>Ураження нервової системи при грипі (грипозний геморагічний енцефаліт, енцефалопатія).</p> <p>Інфекційна енцефалопатія – дисциркуляторно-дистрофічні зміни головного мозку без виражених вогнищевих уражень з переваженням в клініці астеничних проявів, вегетативної дистонії, інтракраніальної гіпертензії. Перебіг, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.</p> <p>Хвороба Лайма.</p>	
18.	<p>Захворювання периферичної нервової системи. Алгоритм дій ерготерапевта. Клінічна класифікація захворювань периферичної нервової системи (1987). Поняття про невропатію і невралгію. Невропатії променевого, ліктьового, серединного, сідничного, малогомілкового, великогомілкового нервів. Експертиза працездатності. Практичні навички по темі.</p> <p>Радикуліти, гангліоніти, трунцити. Полірадикулоневрит Гійєна-Барє. Вторинні поліневропатії – діабетична, алкогольна, токсична. Плечовий плексит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика і лікування. Експертиза працездатності.</p>	2
19.	<p>Неврологічні синдроми остеохондрозу хребта. Алгоритм дій ерготерапевта. Вертеброгенні ураження периферичної нервової системи.</p> <p>Шийний рівень: рефлекторні синдроми (цервікаго, цервікалгія; цервікокраніоалгія або синдром задньої хребетної артерії і цервікобрахіалгія з м'язотонічними, вегетативно-судинними або нейро-дистрофічними проявами). Корінцеві синдроми (дискогенні ураження корінців - радикулопатії). Корінцево-судинні синдроми (радикулоішемія).</p> <p>Грудний рівень: рефлекторні синдроми (торакаго, торакалгія з м'язово-тонічними вегетативно-вісцеральними або нейро-дистрофічними проявами).</p> <p>Корінцеві синдроми (дискогенні ураження корінців -</p>	2

	<p>радикулопатії).</p> <p>Попереково-крижовий рівень: рефлекторні синдроми (люмбаго, люмбалгія, люмбоішалгія з м'язово-тонічними, вегетативно-судинними або нейродистрофічними проявами).</p> <p>Корінцеві синдроми (дискогенні ураження корінців - радикулопатії). Корінцево-судинні синдроми (радикулоішемія).</p> <p>Компресійно-ішемічні мононевропатії (найчастіше тунельні синдроми). На верхніх кінцівках: синдром зап'ястного каналу (серединний нерв); синдром каналу Гійєна (ліктьовий нерв). На нижніх кінцівках: синдром тарзального каналу (малогомілковий нерв); парестетична мералгія Рота-Бернгарда (защемлення під пупартовою зв'язкою бокового шкірного нерва стегна).</p>	
20.	<p>Прогресуючі захворювання нервової системи. Алгоритм дій ерготерапевта. Сирингомієлія. Бічний аміотрофічний склероз. Міастенія. Етіологія, патогенез, клінічні симптоми і клінічні форми. Лікування, експертиза працездатності. Міастенічний і холінергічний криз, диф. діагностика, невідкладна допомога.</p>	2
21.	<p>Демієлінізуючі захворювання нервової системи. Алгоритм дій ерготерапевта. Розсіяний склероз, гострий розсіяний енцефаломієліт. Гострий поперековий мієліт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування, експертиза працездатності.</p>	2
22.	<p>Спадково-дегенеративні захворювання нервово-м'язової системи. Алгоритм дій ерготерапевта. Первинна прогресуюча м'язова дистрофія (міопатії) – Дюшена, Эрба-Рота, Ландузі-Дежеріна. Вторинні аміотрофії – невральна Шарко-Марі і спінальні Вердніга-Гофмана, Кугельберга-Веландер. Захворювання нервово-м'язової системи: міотонія Томсена, дистрофічна міотонія, пароксизмальна міоплегія.</p> <p>Спадково-дегенеративні захворювання</p>	2

	мозочкової, пірамідної та екстрапірамідної системи. Захворювання пірамідної системи – спастична параплегія Штрюмпеля; екстрапірамідної системи – хвороба Паркінсона, гепатоцеребральна дистрофія, хорія Гентінгтона. Тип спадковості, клініка, лікування, експертиза працездатності. Хромосомні хвороби, хвороба Дауна. Поняття про медико-генетичні методи дослідження.	
23.	Травми головного мозку. Алгоритм дій ерготерапевта. Класифікація. Механізми виникнення. Клініка. Дагностика. Лікування. Ерготерапія у хвоирих з травмами головного мозку.	2
24.	Травми спинного мозку. Алгоритм дій ерготерапевта. Класифікація. Механізми виникнення. Клініка. Дагностика. Лікування. Ерготерапія у хворих з травмами спинного мозку.	2
25.	Пухлини головного мозку. Алгоритм дій ерготерапевта. Класифікація. Клініка. Дагностика. Лікування. Ерготерапія у хворих з пухлинами головного мозку.	2
26.	Пухлини спинного мозку. Алгоритм дій ерготерапевта. Класифікація. Клініка. Дагностика. Лікування. Ерготерапія у хворих з пухлинами спинного мозку.	2
27.	Теоретичний контроль та контроль практичних навичок для допуску до ПМК	2
Змістовий модуль 2. «Ерготерапія при посттравматичних стресових розладах»		
1.	Вступ до ерготерапії при ПТСР: роль і місце ерготерапевта у мультидисциплінарній команді.	2
2.	Психологічний стан людини. Концепція психічного здоров'я. Поняття про стрес. Патофізіологія стресу. Загальні ознаки і симптоми стресу. Алгоритм дій ерготерапевта.	2
3.	Механізми адаптації до стресу. Психологічні механізми захисту особистості.	2
4.	Поняття психотравми та її наслідки. Реакція на травму. Алгоритм дій ерготерапевта.	2

5.	Дефініція і клінічні ознаки посттравматичних стресових розладів.	2
6.	Формування клінічних уявлень про посттравматичні стресові розлади	2
7.	Історичні передумови вчення про посттравматичні стресові розлади	2
8.	Етіологія посттравматичних стресових розладів	2
9.	Патогенетичні механізми розвитку посттравматичних стресових розладів. Провокуючі чинники	2
10.	Поширеність посттравматичних стресових розладів серед різних категорій населення	2
11.	Клініка посттравматичних стресових розладів.	2
12.	Критерії діагностики посттравматичних стресових розладів.	2
13.	Інструменти для діагностування посттравматичного стресового розладу	2
14.	Коморбідність посттравматичних стресових розладів	2
15.	Диференційна діагностика посттравматичних стресових розладів	2
16.	Вікові, статеві та соціальні особливості клініки посттравматичних стресових розладів. Алгоритм дій ерготерапевта.	2
17.	Особливості ПТСР у дітей та підлітків. Алгоритм дій ерготерапевта.	2
18.	Посттравматичні стресові розлади у осіб, що зазнали побутового та сексуального насильства.	2
19.	Особливості клінічних проявів ПТСР у військових та ветеранів. Алгоритм дій ерготерапевта.	2
20.	Посттравматичні стресові розлади у осіб, які перебували у полоні, на тимчасовоокупованих територіях. Алгоритм дій ерготерапевта.	2
21.	Принципи психотерапії хворих з посттравматичними стресовими розладами	2
22.	Медикаментозна терапія ПТСР.	2
23.	Суїцидальні тенденції при ПТСР: симптоматологія, діагностика, корекція. Алгоритм дій ерготерапевта.	2
24.	Зловживання психоактивними речовинами при ПТСР	2
25.	Посттравматичні стресові розлади, спричинені	2

	глобальними соціальними та техногенними катастрофами в Україні: історія, феноменологія, досвід вивчення, віддалені наслідки.	
26.	Ерготерапія пацієнтів з ПТСР	2
27.	Підсумковий модульний контроль - іспит	2
Всього:		108

Теми семінарських занять

Навчальною програмою не передбачено.

Самостійна робота

№п/п	Тема	Кількість годин
1.	Опрацювання тем самостійної роботи: 1. Епілепсія. Судомний синдром. Ерготерапія у хворих із епілепсією. 2. Дитячий церебральний параліч. Ерготерапія у хворих на ДЦП.	10
2.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	108
3.	Підготовка до підсумкового модульного контролю - іспиту	8
	Разом	126

Індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів

- огляд наукової та методичної літератури відповідно до тематики лекцій, практичних занять;

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до модульного контролю (іспиту).

1. Поняття про нейрон. Рефлекс та рефлексорна дуга. Класифікація рефлексів. Методика їх дослідження.
2. Ознаки центрального та периферичного парезів/паралічів. Класифікація та методика дослідження патологічних симптомів.
3. Ознаки ураження мозочку. Методика дослідження координації рухів.

4. Анатомічні структури стріопалідарного та палідонігрального відділів. Методика дослідження.
5. Клінічні ознаки ураження гіпертонічно-гіпокінетичного і гіпотонічно-гіперкінетичних синдромів.
6. Класифікація чутливості. Види та типи їх порушень. Методика дослідження різних видів чутливості.
7. Синдроми ураження різних долей головного мозку.
8. Оболонки головного та спинного мозку. Менінгіальний синдром. Спинномозкова рідина і її дослідження.
9. Функціональні особливості симпатичного і парасимпатичного відділів ВНС. Методи дослідження вегетативних функцій
10. Вегетативно-судинні пароксизми: симпато-адреналовий, ваго-інсулярний, змішаний. Алгоритм дій ерготерапевта.
11. Черепні нерви каудальної групи: методи дослідження IX-XII пар черепних нервів та симптоми їх ураження. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми. Альтернуючі синдроми Джексона, Валенберга-Захарченко.
12. Трійчастий, лицьовий, присінково-завитковий нерви методи дослідження та симптоми їх ураження. Альтернуючий синдром Мійяра-Гублера.
13. Методи дослідження нюхового та зорового аналізаторів (I, II пара ЧМН). Альтернуючі синдроми Вебера, Фовілля, синдром Арджіл-Робертсона. Синдроми ураження окорухових нервів (III, IV, VI пари ЧМН). Порушення знічних реакцій, міоз, мідріаз, анізокорія.
14. Кровопостачання головного і спинного мозку. Поняття про вертебробазиллярний і каротидний судинний басейни.
15. Визначення, класифікація менінгітів: первинні і вторинні, гнійні і серозні. Клініка, діагностика, показники ліквору, лікування. Алгоритм дій ерготерапевта.
16. Визначення, класифікація енцефалітів. Клініка, перебіг, форми захворювання, діагностика. Алгоритм дій ерготерапевта.
17. Невралгія трійчастого нерва: етіологія, основні симптоми, лікування. Алгоритм дій ерготерапевта.
18. Неврит лицевого нерва: основні причини, клініка, лікування. Алгоритм дій ерготерапевта.
19. Вторинні полінейропатії: діабетична, алкогольна, токсична. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика і лікування. Алгоритм дій ерготерапевта.
20. Синдроми шийного остеохондрозу. Клініка, лікування. Алгоритм дій ерготерапевта.

21. Синдроми попереково-крижового остеохондрозу. Клініка, лікування. Алгоритм дій ерготерапевта.

22. Сирінгомієлія. БАС. Визначення, клініка, діагностика, лікування. Алгоритм дій ерготерапевта.

23. Міастенія. Міастенічні кризи. Визначення, клініка, діагностика, невідкладна допомога. Алгоритм дій ерготерапевта.

24. Розсіяний склероз: етіологія, патогенез, основні симптоми, лікування. Алгоритм дій ерготерапевта.

25. Геморагічний інсульт: класифікація, клініка, принципи лікування згідно протоколу. Алгоритм дій ерготерапевта.

26. Ішемічний інсульт: класифікація, клініка, принципи лікування згідно протоколу. Алгоритм дій ерготерапевта.

27. Первинна прогресуюча м'язова дистрофія (міопатії) – Дюшена, Эрба-Рота, Ландузі-Дежеріна – клініка, діагностика. Алгоритм дій ерготерапевта.

28. Вторинні аміотрофії – невральна Шарко-Марі, спінальні Вердніга-Гофмана, Кугельберга-Веландер – клініка, діагностика. Алгоритм дій ерготерапевта.

29. Захворювання нервово-м'язової системи: міотонія Томсена, дистрофічна міотонія, пароксизмальна міоплегія – клінічні ознаки, діагностика. Алгоритм дій ерготерапевта.

30. Спадково-дегенеративне захворювання пірамідної системи – спастична параплегія Штрюмпеля. Алгоритм дій ерготерапевта.

31. Спадково-дегенеративне захворювання екстрапірамідної системи – хвороба Паркінсона, гепатоцеребральна дистрофія, хорея Гентінгтона. Клінічні ознаки, діагностика, лікування.

32. Епілепсія. Класифікація. Характеристика та діагностика парціальних та генералізованих нападів. Алгоритм дій ерготерапевта.

33. Пухлини головного мозку. Класифікація, клінічні ознаки, діагностика. Алгоритм дій ерготерапевта.

34. Пухлини спинного мозку. Класифікація, клінічні ознаки, діагностика.

35. Закриті черепно-мозкові травми: струс, забій, здавлення головного мозку. Основні симптоми. Невідкладна допомога при травмах головного мозку.

36. Травми спинного мозку: класифікація, патогенез, основні клінічні симптоми, ускладнення. Правила транспортування. Транспортування пацієнтів з переломами хребта. Алгоритм дій ерготерапевта.

37. Порушення сну. Лікування. Алгоритм дій ерготерапевта.

38. Головний біль. Головокружіння. Діагностика. Лікування. Алгоритм дій ерготерапевта.

39. Основні неврологічні та нейрохірургічні синдроми. Внутрішньочерепна гіпертензія. Алгоритм дій ерготерапевта.

40. Роль і місце ерготерапевта в мультидисциплінарній команді.

41. Психологічний стан людини. Концепція психічного здоров'я.

42. Поняття про стрес. Патофізіологія стресу. Загальні ознаки і симптоми стресу.

43. Механізми адаптації до стресу. Психологічні механізми захисту особистості.

44. Поняття психотравми та її наслідки. Реакція на травму.

45. Дефініція і клінічні ознаки посттравматичних стресових розладів

46. Етіологія посттравматичних стресових розладів

47. Патогенетичні механізми розвитку посттравматичних стресових розладів. Провокуючі чинники

48. Поширеність посттравматичних стресових розладів серед різних категорій населення

49. Клініка посттравматичних стресових розладів

50. Критерії діагностики посттравматичних стресових розладів

51. Інструменти для діагностування посттравматичного стресового розладу

52. Коморбідність посттравматичних стресових розладів

53. Вікові, статеві та соціальні особливості клініки посттравматичних стресових розладів

54. Посттравматичні стресові розлади у осіб, що зазнали побутового та сексуального насильства.

55. Особливості клінічних проявів ПТСР у військових та ветеранів

56. Посттравматичні стресові розлади у осіб, які перебували у полоні, на тимчасовоокупованих територіях

57. Принципи психотерапії хворих з посттравматичними стресовими розладами

58. Медикаментозна терапія ПТСР

59. Суїцидальні тенденції при ПТСР: симптоматологія, діагностика, корекція.

60. Зловживання психоактивними речовинами при ПТСР

61. Ерготерапія пацієнтів з ПТСР

Методи навчання

- активні (лекція, тренінги, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);

- інтерактивні (спостереження, створення презентацій, кейс-методи, мозковий штурм);
- тематичні дискусії.

Форми і методи оцінювання

- індивідуальний контроль
- груповий контроль
- фронтальний контроль
- усний контроль;
- тестовий контроль;
- практична перевірка;
- самоконтроль.

Система поточного та підсумкового контролю

Поточна успішність здобувачів оцінюються за традиційною 4-бальною шкалою.

При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ (таблиця 1).

Таблиця 1

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною Шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна,

		володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	С	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	Д	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	Е	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Після завершення вивчення всіх тем модуля проводиться конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120

балів) – конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль – проводиться лише після поточного заняття, що передує підсумковому модульному контролю.

Конвертація проводиться за наступним алгоритмом:

- підраховується середня оцінка здобувача за традиційною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих бала);
- для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середню оцінку отриману за традиційною 4-бальною шкалою треба помножити на коефіцієнт 24, або за таблицею 2. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка складає 2 бала. У цьому разі здобувач отримує 0 балів за багатобальною шкалою;
- середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі, а не на фактично відвідану здобувачем.

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F/FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		

2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	Е	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130		
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134	Д	
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140		
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148	С	4 добре
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160		
4,05	97	65	162	В	
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176	А	5 відмінно
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180		
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		

4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності для всіх модулів усіх дисциплін усіх кафедр є єдиною і складає 72 бала.

Підсумковий модульний контроль (іспит) з навчальної дисципліни «Ерготерапія при захворюваннях нервової системи та посттравматичних стресових розладах» здійснюється по завершенню вивчення всіх тем змістових модулів та після тестового контролю, який проводиться вкінці усіх практичних занять на останньому занятті. До підсумкового контролю допускаються здобувачі першого (бакалаврського) рівня, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну (оцінка 3,0 – 72 бали).

Здобувачі першого (бакалаврського) рівня, які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачі першого (бакалаврського) рівня, складає ПМК за загальними правилами.

Підсумковий модульний контроль у формі іспиту проводиться стандартизовано на останньому занятті модуля і включає контроль теоретичної і практичної підготовки. Білети для підсумкового модульного контролю (іспиту) включають 2 усних питання по 40 балів.

Результат іспиту оцінюється в балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується.

Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

Після складання підсумкового модульного контролю розраховується загальна кількість балів за модуль (сума балів поточної успішності + бали підсумкового модульного контролю).

Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів. Відомості після складання ПМК, заповнюються відповідно до Положення про організацію навчального процесу в ПДМУ та подаються в деканат/інститут.

Здобувачі першого (бакалаврського) рівня, які не склали ПМК мають право 2 рази перескласти модуль згідно графіка перескладань.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни;
2. Силабус з дисципліни;
3. Календарно-тематичні плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
4. Конспект та мультимедійні презентації лекцій з дисципліни;
5. Перелік теоретичних питань і завдань для поточного контролю;
6. Методичні вказівки з дисципліни для викладача;
7. Методичні рекомендації до практичних занять для студентів;
8. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
9. Збірник тестових завдань до практичних занять;
10. Пакет білетів до контролю змістових модулів.

Рекомендована література

Базова:

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А. Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2020, 3-є (перероблене і доповнене). – 640 с.
2. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівня акредитації / Н. В. Литвиненко, А. М. Кривчун, К. А. Таряник ; МОЗ України, УМСА (Полтава). - Полтава : Техсервіс, 2018. - 149 с.
3. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / [за ред. проф. І.А.Григорової, проф. Л.І.Соколової]. - Київ: «Медицина», 2015. – 640 с.
4. Неврологія: національний підручник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації / [за ред. І.А. Григорової, Л.І. Соколової]; І.А. Григорова, Л. І. Соколова, Р. Д. Герасимчук та ін. - К.: Медицина, 2014. - 639 с.
5. Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад: навч.посібник /Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков /К.: ВСВ «Медицина», 2023. – 120 с.
6. Основи психотравматології: медико-психологічні аспекти реабілітації: навч.-метод. посіб. / А.М. Скрипніков, Л.В.Животовська, Д.І.Бойко, К. В.

Гринь, С. М. Єфімова; Полтав. держ. мед. ун-т; гол. ред. М. П. Гречук. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – 159, [1] с. : табл.

7. Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги гостра реакція на стрес. Посттравматичний стресовий розлад. Порушення адаптації. https://moz.gov.ua/storage/uploads/ec4ae01d-d0d3-4c0a-bf92-3cefbef633be/dn_1265_19072024_dod.pdf

8. Психосоціальна дезадаптація при посттравматичному стресовому розладі у жінок / А.М. Скрипніков, Л.О. Герасименко, Р.І.Ісаков. – Полтава, 2016. – 167 с. <https://core.ac.uk/download/pdf/200102348.pdf>

9. Комплексний ПТСР: керівництво з відновлення від дитячої травми. Піт Уокер (укр.мова). 2022. – 316 с.

10. Терапія ПТСР для військових. Як повернутися до нормального життя/ Вірджинія Круз. – Науковий світ, 2024 – 128 с.

Додаткова:

1. Топічна діагностика захворювань нервової системи: навч. посіб. для студентів медичних закладів вищої освіти, студентів медичних коледжів та практичних лікарів/О. Сіделковський.- Київ, 2024.- 399 с.

2. Неврологія: підручник / Н.В.Литвиненко, Т.І.Карелина, Н.М.Касевич.- Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина».- 2024.- 288с.

3. Фізична медицина та реабілітація за Бреддомом : у 2 т. Т. 1 / Девід К. Чіфу ; пер. з англ. ; наук. ред. пер. О. А. Данилов. – Київ : ВСВ «Медицина», 2020. – 732 с.

4. Фізична медицина та реабілітація за Бреддомом : у 2 т. Т. 2 / Девід К. Чіфу ; пер. з англ. ; наук. ред. пер. О. А. Данилов. – Київ : ВСВ «Медицина», 2020. – 736 с.

5. Литвиненко Н.В. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб. Навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівня акредитації / Н.В. Литвиненко, А.М. Кривчун, К.А.Таряник. - Полтава, 2018. – 149 с.

5. USMLE Step 1 Lecture Notes: Behavioral Science and Social Science – 2018 by Kaplan Medical.

6. Напреєнко О, Долинський Р. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) і супутні з ним депресивні симптоми в осіб з регіонів, що значно постраждали від агресії РФ. PMGP [інтернет]. 30, Червень 2024 [цит. за 29, Вересень 2024];9(2):e0902517. доступний у: <https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/article/view/517>

7. ПТСР: робочий зошит. Ефективні методики подолання симптомів травматичного стресу/Сойлі Пойюла, Мері Бет Вільямс/ Видавництво Ростислава Бурлаки, 2023. – 528 с.

Інформаційні ресурси

- ✓ <http://www.mif-ua.com/archive/mezhdunarodnyj-nevrologicheskij-zhurnal/numbers>
- ✓ <http://neuronews.com.ua>
- ✓ www.med.harvard.edu/AANLIB/home.html
- ✓ www.brighamrad.harvard.edu/education/online/BrainSPECT
- ✓ <http://www.nlm.nih.gov/>
- ✓ <http://www.neurology.ua/>
- ✓ <http://www.nsi.ua/>
- ✓ <http://www.neuronet.ua/>
- ✓ <http://www.stroke-center.gd/>
- ✓ http://www.ensinfo.org/join_the_ens/index.html
- ✓ <http://www.efns.org/>
- ✓ <http://www.ninds.nih.gov/>
- ✓ <http://www.aan.com/>
- ✓ <http://www.ccns.org/>
- ✓ <http://neuronet.cochrane.org/>
- ✓ <http://neurology.com.ua/>
- ✓ <http://www.neurosite.org/>
- ✓ www.osdm.org
- ✓ <http://www.nmss.org/>
- ✓ www.waisman.wisc.edu/child-neuro
- ✓ https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-59259-371-2_29
- ✓ <http://neuroscience.uth.tmc.edu/>
- ✓ <http://www.sinauer.com/neuroscience-621.html>
- ✓ <http://www.columbia.edu/cu/psychology/courses/1010/mangels/neuro/neurotutorial.html>
- ✓ <http://www.bioon.com/bioline/neurosci/course/index.htm>
- ✓ <http://neuro.tv/>

- ✓ https://www.upma.online/wp-content/uploads/2023/08/04_TRANSKRYPT_Oleg_CHaban_Lektsiya_2_PTSR_chastyna_1.pdf
- ✓ <https://darnytsia.ua/doctors/vplyv-ta-naslidky-psykhotravmy-na-mentalne-zdorovia>

- ✓ <http://www.psychiatry.ua/books/>
- ✓ <http://ukrpsychiatry.org/>
- ✓ <https://neuronews.com.ua/>
- ✓ <https://www.ama-assn.org/>
- ✓ <https://www.psychiatry.org/>

Розробники:

д.мед.н., доцент Катерина ТАРЯНИК,
д.мед.н., професор Ганна ВАСИЛЬЄВА
д.пед.н. професор Валерій ЖАМАРДІЙ